

SAMOKin ja SYLin kootut opintotuen kehittämisen ehdotukset opintotuen kokonaisuudistusta valmistelevalle työryhmälle

Petteri Orpon hallitus on käynnistänyt opintotuen kokonaisuudistuksen osana hallitusohjelmaa. Uudistusta valmistelemaan muodostettiin työryhmä, jossa korkeakouluopiskelijoiden edustajana toimi Erica Alaluusua.

Suomen opiskelijakuntien liitto SAMOK ja Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ovat laatineet yhteisen koosteen ehdotuksista opintotukijärjestelmän parantamiseksi, jotka toimitettiin opintotuen kokonaisuudistuksen työryhmän käsiteltäviksi keväällä 2024. Tässä esitetyt ehdotukset ovat osittain lyhennettyjä.

Keskeisiä liittojen yhteisiä tavoitteita opintotuen kehittämiseksi ovat opintorahan tasokorotus, opintotukikuukausien määrän kasvattaminen, opintotuen kaikkien euromääräisten elementtien sitominen indeksiin sekä opintolainaturvallisuuden parantaminen.

Opintotuen taso ja tukikuukaudet

- Opintorahaan tehdään 160 euron suuruinen tasokorotus
- Opintotuen kokonaistukikuukausien määrä korotetaan 64:ään
- Tutkintokohtaisten tukikuukausien määrä tulee lisätä leikkauksia edeltäneelle tasolle
- Opintotuen kaikkien euromääräisten elementtien tulisi olla sidoksissa sopivaan indeksiin
- Opintotuen huoltajakorotusta tulee parantaa niin, että se korottuu lapsimäärän kasvaessa joko niin, että jokainen lapsi oikeuttaa uuteen huoltajakorotukseen tai että toisesta ja seuraavista lapsista maksetaan suurempaa huoltajakorotusta

Opintotuen myöntäminen, lisätukikuukaudet ja ehdot

- Opintotuki tulisi myöntää automaattisesti
- Luodaan yhden lomakkeen malli, joka mahdollistaa myös muiden opiskelijalle kuuluvien etuuksien hakemisen samalla lomakkeella
- Kaksiportainen tukikuukausijaottelu yliopisto-opinnoissa tulee lopettaa
- Opintotuen hakuaikaa tulisi pidentää niin, että opintotuki olisi haettavissa 4 kuukauden takautuvalla hakuajalla. Opintolainan nostoa takautuvasti ei ole tarpeen sallia.
- Harkinnanvaraisten lisätukikuukausien ehtoja on kevennettävä seuraavilla tavoilla:
 - Pidennykselle asetettua edellytyksiä on kevennettävä niin, että opintojen viivästymisen tulee aiheutua opintojen edistymiseen vaikuttaneesta sairaudesta tai muusta painavasta syystä.
 - Pidennykselle laissa mainittujen edellytysten luetteloa on täydennettävä niin, että opintojen viivästymisen tulee aiheutua opintojen edistymiseen vaikuttaneesta sairaudesta, omien huollettavana olevien lasten raskaasta hoitovastuusta, kansainvälisen liikkuvuusjakson aiheuttamasta opintojen

viivästyemisestä, opintojen määräajassa suorittamista hankaloittavasta elämäntilanteesta tai muusta painavasta syystä.

- Opintotukioikeuden myöntämistä uudelleen lakkauttamisen jälkeen helpotetaan:
 - Opintotuen piiriin palaamista helpotetaan siten, että opiskelija voi saada opintotukea uudelleen suoritettuaan 5 opintopistettä, kirjallisella selvityksellä tai VIRT- opintotietopalvelusta keskeneräisistä kurssisuorituksista löytyvien tietojen avulla.
 - 20 opintopisteen vähimmäissuoritusvaatimuksesta on luovuttava
- Samassa kiinteistössä vanhempien kanssa asumisen vaikutuksesta opintorahan tasoon tulee luopua

Opiskelijan omat tulot

- Kotihoidon tukia ei huomioida opintotuen tulovalvonnassa
- Opiskelijan omien tulojen seuranta muutetaan siten, että se perustuu vuositulojen sijaan kuukausituloihin
- Takaisinperinnässä tukikuukaudet peritään takaisin suuruusjärjestyksessä pienimmästä suurimpaan.
- Tulorajojen perusteella takaisinperittävän tuen määrän laskentatapaa tulisi muuttaa niin, että takaisinperintä olisi nykyistä lineaarisempaa eli ettei tulorajan vähäinen ylitys johtaisi kokonaisen tukikuukauden menetykseen.
- Opintotuen takaisinperintää muutetaan siten, että opiskelijalta perityt opintotukikuukaudet on mahdollista saada uudelleen käyttöön myöhemmin

Opintolaina

- Opintolainahyvitykseen oikeuttavaa opiskeluaikaa korotetaan siten, että se on opintojen tavoiteaika + yksi lukuvuosi.
- Opintolainahyvitykseen oikeuttava opintojen suoritus aika alkaa siitä hetkestä, jona opiskelija tosiasiallisesti aloittaa opintonsa.
- Lainahyvityksen ehtoja tulisi keventää : opintolainahyvityksen määräajan pidennyksen ei tule vaatia kuntoutustuen, eläkkeen tai korvauksen vähintään 30 päivän ajan saamista opintolainahyvitykseen oikeuttavana opiskeluaikana. Heikentyneen opiskelukyvyyn tulee itsessään riittää perusteeksi määräajan pidentämiseksi.
- Opintolainahyvityksen määräajan pidentäminen mahdollistetaan myös niiden opiskelijoiden osalta, joiden opinnot ovat viivästyneet heikentyneen opiskelukyvyyn, luottamustoimen tai ulkomaan liikkuvuusjakson vuoksi.
- Opintojen aikana tehtyjä lainalyhennyksiä ei vähennetä opintolainahyvitykseen oikeuttavasta lainamäärästä, vaan opintolainahyvitykseen lasketaan myös opiskelijan lyhentämä laina.
- Opintolainahyvitykseen oikeuttavasta lainasummasta poistetaan 2 500 euron suojaosa.

- Opintolainahyvityksen lainakattoa nostetaan opintolainan valtiontakauksen korotuksen kanssa samalle tasolle ja sidotaan indeksiin, vaihtoehtoisesti hyvityksen taso sidotaan valtiontakuun kasvattamiseen
- Otetaan käyttöön lukuvuosittaisen opinnoissa etenemisen perusteella myönnettävä vuosittainen opintolainahyvitys. Tietyn opintopistemäärän (esim. 55 op) suorittaneille korkeakouluopiskelijoille myönnetään lukuvuoden päätyttyä opintolainahyvitys tuona lukuvuonna tai kaikesta tuohon mennessä nostetusta opintolainasta. Vuosittainen opintolainahyvitys kustannettaisiin porrastamalla valmistumisen yhteydessä maksettavan opintolainahyvityksen tasoa.
- Muutetaan opintotukilakia niin, että se sallii tapauskohtaisen harkinnan aiemmin vastaanotettujen korkeakoulutuskiintoon oikeuttavien korkeakouluopintojen osalta tai määrittelee tarkemmin, missä tapauksissa aiemmat korkeakouluopinnot voidaan jättää huomiotta opintolainahyvityksen määräajan laskennan alkua määriteltäessä.
- Opintolainan korkoavustuksen tulorajaa korotetaan ja avustuksen kestoja pidennetään viidestä puolivuotiskaudesta kymmeneen. Helpotetaan korkoavustuksen hakemis- ja maksamiskäytäntöjä niin, että kokoavustus voitaisiin maksaa samanaikaisesti korkojen erääntymisen kanssa eikä takautuvasti puolivuositain, kuten nykyisin.
- Opintolainan korkojen pääomistusta muutetaan siten, että korkojen pääomistusta jatketaan vielä yhden lukukauden ajan sen jälkeen, kun opiskelija on valmistunut, opinnot on omatoimisesti lakkautettu tai opinnot eivät ole edistyneet yhden lukuvuoden ajan.
- Opintolainoihin säädetään valtion tarjoama korkotuki, joka astuu voimaan n. 3 prosentin korkotasolla ja joka korvaa 70 % tämän tason ylittävästä korosta. Vertailukohdaksi korkotuen tasolle voi ottaa ASP-lainojen korkotuen 3,8 prosentin tai ARA-korkotukilainojen 3,4 prosentin tason. Korkotuki olisi voimassa sen ajan, jona opintolainan korot pääomistetaan osaksi lainapääomaa, kuten opintotukilain 34 §:ssä säädetään. Korkotuen voimassaoloajan määrittelyssä voidaan käyttää samaa sääntelyä ja käytäntöä, jonka perusteella pankit määrittelevät ajan, jolloin korot pääomistetaan osaksi opintolainaa